

Pies z kòtã

TÓMK FÓPKA

Ala kòcészce jo! Ūrnã psu! Jakùz mòzna pĕtac, czĕ barzi lubiã kòta, czĕ psa?! Kò to je bŭten szĕkù! To jakbĕ pĕtòł, czĕ lepszi je tata czĕ mĕma...

Równak pò pierszich, pòlityczno pòprawnĕch głosach, że psĕ i kòtĕ równĕ, że wszĕtczĕ nasze sã, a że je tak mòckò kòchómĕ – wĕszło w internece, że niĕ dlò psa wòrzta a że szkòta gadac. Bò tã lĕdzkã miłotã do psa a kòta nòbarzi je w schròniskach dlò zwierzãtów widzec. I wcale nie kòchómĕ kòtów a psów jednakò...

Mòje dzeckò, Agatka, zrobiło rodzynnã anketã dlò tatka. Wĕnik: 4 głosĕ za psama a jeden za kòtoma. Psów, w całoscĕ cĕzĕch, sã bójimĕ, że ùzgrzĕc mògã. Lubimĕ za to, że sã drĕsznĕ, mądre, wiĕrne, źdajã, pòtrafiã obrónic czlowieka, bawiã sã z dzecomã i... liżã. Kòtĕ sã miłĕ, mòze je pòsmùkac, ale łażã nieròczonĕ pò cĕzym, mògã pòdrapac i... niszczą ògròdk. Internaucĕ barzi wòlełĕ kòtĕ, jeden chłop nawetk za to, że chùtczi sã gòtĕjã...

Kòtów a psów mòmĕ w žĕcym skòpicã ju òd małosĕ. Chcĕmĕ wzac chòcle pòlsczĕ dobranoczi. Je tam tòsz Reksk, ale sã pùjczy Bònifacy a Filemón. Dwa kòtĕ sã tĕż kòl Disneya, ale za to je zakòchóny kuńdel ze swòjim mùlkã i nòdlĕgszima nudlama na swiece a... 101 dalmatińczików. W lĕteraturze je chòcle Kòt w *bótach*, ale je tĕż *Pies, co jezdzył kòlejã*. W naszej lĕteraturze barzi jednak lubiã psĕ. Sã Frĕsza, Gniota a czòrny pies z lasu w *Remùsu*. Pisòł, wejle, Stanisłòw Pestka ò Bòmbie...

Jak te zwierzãta sã miĕwajã òglowò w naszym jãzĕkù? Bĕlno. I wiele je tam ò naszym jich lubienim.

Na kòta mówimĕ: pùjk, mimk, miaùczk, bleczk, karwet, pajĕzk, wapòch, pùnc, mĕzjasz, drapajk, zòpiĕcnik, bruźdżòn. Wòlómĕ colemało: *pùj, pùj a mi, mi*. Je wiedzec, że w nocĕ wszĕtczĕ sã czòrne a przãdã, czĕj mrĕczã. Czasã czòrny kòt włòżò tĕż w piĕck. Czĕj mĕszĕ kòta nie czĕjã, tej figlĕjã, a kòcy ògòn tim cwiardzĕsi, jim kòt je starszi. A to je ten sòm ògòn, co czim barzi sã kòta smùcze, tim wĕzi òn sã dwigò. Mùszi òpasowac, cobĕ kòta nie kùpic w miechù, chòc tej-sej biwò, że gò białczĕ w miechù noszã. Mòze jic cĕszi kòta a bĕc falszĕwi jak kòt, w całoscĕ jak sã łazczĕ. Kòtĕ mòze drzĕc, w całoscĕ

jak kòt swiĕczkã zjòdł. Pierszĕ kòtĕ jidã za pìotĕ, a czasã kòt je ju w rowie. Mòze kòmù kòta nagnac, nĕkac kòta abò gò miec w głowie. Kòta mòze cygnãc, a nòlepszi je kòt za młòdu skradłĕ. Je kòtczi tuńc a kòcò mùzyka. Kòcò macecha a kòcò nĕnka. Sã kòtczĕ òczĕ, kòcĕ òczĕ a kòcĕ slĕpia. Mòzna miec

òczĕ, jak kòt przed trzaskawicã. Kòt mòze naszczac w òczĕ a w òdżin. Mòmĕ kòcĕ wiarĕ, wiatrĕ a kòcĕ zdrowiĕ – w całoscĕ pò czãsto pitim kòcym. Kòtnĕ sã niĕ leno kòtĕ, ale tĕż kòzĕ, zajce i trusĕ. Mòze sã na czims znac jak kòt na mĕdle. A to jesz nie je wszĕtkò...

A pies? A pies mù mùniã lizòł! I to dobrze, bò mò w slĕnie lizozym – enzym, co lĕkarzi.

(...) tã lĕdzkã miłotã do psa a kòta nòbarzi je w schròniskach dlò zwierzãtów widzec.

To stwòrzeniĕ w całoscĕ lĕczy. Bòdòj w strzĕdnĕch stalatach psa trzimelĕ kòl bòlãcĕgò, cobĕ chòrosc na psa przesła. Dzys dnia je nawetkã tzw. dogòterapiò. Psĕ pòmògajã tima, co nie widzã, majã cĕkrowã chòrosc, krãpĕ. Retajã zasĕpònĕch i topiãcĕch sã. Sã lĕkã dlò dzòtków z autizmã. I lepszi bĕlny pies jak niebĕlny czlowiek. Z jedny stronĕ pòzywómĕ gò tuskã, z drĕdzi scĕrzã. Mòze nim pòszczwac, ùrzeszĕc gò abò spùscĕc z lińcucha. Pies szczekò, łaje, czafroce, ùjòdò, warczy, jazgòli, piszczi, skòli. Mòzna szczekac jak pies, jak pies sã grĕzc. Jidze psĕ karmic, chòcò je co pògniotłĕ jakbĕ psu z gardła wĕwłokłĕ, a mówiã, że pies z mòdã jidze. Mòze do psa zdrzĕc, zalezć mù za skòrã, nie pòkòzac mù drodżi a z drodżi nie wĕlezc – òn i tak sòm drogã znajĕ. Pies wiĕ, chto mù żgrzĕc daje. Psĕ mòze pasc, chòcò jak sĕka nie dò, to pies nie weznĕ. Pies psowi ògòna nie ùrwĕ a wĕje, czĕj mùzykã czĕje. Swim wĕcym zwiastĕje tĕż smierc. Dĕszã prawie ùmarłĕgò jidze ùdrzĕc czòrnĕmù psu midzĕ ùszama. Le smierc przĕndze, czĕj pies wĕje z głowã òpùszczonã. Ga jã przĕ tim dwigò – to dò òdżin we wsĕ. Czedĕs psa žiwca zakòpiwelĕ pòd bŭdowniã, cobĕ scygnãł na se lĕdzczĕ nieszczĕscĕ. Żlĕ dzĕwczã chce chùtkò chłòpa dostac, mùszi jã kãszĕc tòszi. A wiĕta, czĕmù piesk sã nie zwròcy òbczas bieganiò? Bò mò wĕcygniãti jãzĕk. W psa mòzna grac i lepi mù nie szĕc bòtów. Pewno to mòje pisaniĕ i tak mdze jak szczekaniĕ na wiater...

A psĕ kòt! A dòjce Bòze zdrowiĕ!